

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN JA VARASTOKIRJASTON VÄLINEN TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2017-2020 JA VOIMAVARAT VUODELLE 2019

1. STRATEGISET VALINNAT

Strategiset valinnat muodostuvat hallitusohjelman koko valtiokonsernille sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle asettamista tavoitteista. Valintoihin vaikuttavat lisäksi ohjaavan ministeriön ja viraston omat strategiat, julkisen talouden suunnitelman tavoitteet sekä valtion talousarvion painopisteet.

Valinnat hallitusohjelman tavoitteista, kärkihankkeista ja konserniohjauksen tavoitteista

- Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan laatu ja vaikuttavuus ovat kääntyneet nousuun. Tutkimuksen infrastruktuurit tutkimuksen edellytyksinä on otettu huomioon.
- Digitalisoidaan julkiset palvelut, sujuvoitetaan säädöksiä sekä parannetaan johtamista ja toimeenpanoa.

Valinnat hallinnonalan strategisista tavoitteista koskien Varastokirjastoa

Alla olevat tavoitteet on valittu kullekin virastolle hallinnonalan yhteisistä hallitusohjelman pohjalta valituista strategisista tavoitteista, eikä niitä näin ollen ole muokattu virastoittain.

- Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan laatu ja vaikuttavuus ovat vahvistuneet. Tutkimuksen infrastruktuurit tutkimuksen edellytyksinä on otettu huomioon. (Luvun 4 tavoite 2)
- Digitalisaatiota on hyödynnetty. (Luvun 4 tavoitteet 3 ja 4)
- Palveluja on kehitetty asiakaslähtöiseksi ja niitä koskeva palvelulupaus on annettu. (Luvun 5 tavoite)
- Johtamista ja toimeenpanoa on parannettu. (Luvun 6 tavoite a)
- Työhyvinvointia on parannettu ja osaamista on kehitetty. (Luvun 6 tavoite a)
- Toiminta on tuloksellista, taloudellista ja tehokasta ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot. (Luvun 5 tavoite)

2. TAVOITETILA

Varastokirjasto lisää kansallista osaamis pääomaa asiantuntemuksellaan, avoimella toimintakulttuurilla ja aineistojensa laaja-alaisella käyttöön avaamisella mahdollistaen toimintatapojen ja palvelujärjestelmän kehittämisen, uuden liiketoiminnan syntyminen sekä suomalaisen yhteiskunnan osaamiseen perustuvan uudistumisen.

Varastokirjasto toteuttaa hallitusohjelmaa ja toimintasuunnitelmaa strategisen hallitusohjelman kärkihankkeiden ja reformien toimeenpanemiseksi sekä valtioneuvoston ja eduskunnan päättämiä muita Varastokirjastoa tai sen toimialaa koskevia linjauksia.

3. VARASTOKIRJASTON TOIMINTA-AJATUS

Varastokirjasto on tärkeä osa tutkimuksen ja kansalaisten tiedon saannin infrastruktuuria. Se tukee osaltaan avoimeen tietoon liittyviä tavoitteita ja varmistaa vähän käytetyn painetun tietoaineiston pysyvän saatavuuden. Varastokirjasto tukee tiedettä pitämällä aineiston suomalaisten tutkijoiden saatavilla. Aineiston käyttö taataan kirjojen ja artikkeleiden tehokkaalla logistikalla ja täsmädigitoiminnalla niin, että tarvittava aineisto voidaan toimittaa suoraan asiakkaalle.

Varastokirjasto integroituu kansalaisten digitaaliseen tietoympäristöön.

Varastokirjasto vapauttaa toiminnallaan tiloja lähettävissä kirjastoissa ja mahdollistaa niiden käytön tehostamisen.

4. VARASTOKIRJASTON YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS

Varastokirjasto vähentää tieteellisten ja yleisten kirjastojen kokoelmatilarvetta ja varmistaa sen, että hankittu kirjallisuus säilyy tiedontarvitsijoiden käytössä.

Varastokirjasto tukee osaamisen kehittämistä yhteiskunnassa ja osallistuu kirjastojen toimintatapojen ja palvelujärjestelmän kehittämiseen kustannustehokkaalla ja nopealla aineiston käyttöön saattamisella.

Varastokirjaston yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoite 1

Varastokirjasto vähentää kirjastojen tilatarvetta.

Tavoitteen 1 toimenpide:

Varastokirjasto ottaa vastaan Varastokirjaston vastaanottopolitiikan mukaista kirjastoista siirrettävää aineistoa.

Varastokirjaston yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoite 2

Varastokirjasto säilyttää kirjastojen kokoelmistaan poistaman vähemmän käytetyn painetun aineiston.

Tavoitteen 2 toimenpide:

Varastokirjaston kokoelmiin liitetetään Suomessa säilyttämisen arvoista aineistoa. Muu aineisto voidaan poistaa lähetävissä kirjastoissa.

Varastokirjaston yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoite 3

Varastokirjasto asettaa aineistonsa käyttöön nopeasti ja tehokkaasti.

Tavoitteen 3 toimenpide:

Varastokirjasto kehittää perinteistä ja sisäistä logistiikkaa sekä täsmädigitoi tarvittavia julkaisuja.

Varastokirjaston yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoite 4

Varastokirjasto ottaa toiminnassaan ennakoivasti huomioon toimintaympäristön muutokset kuten valtionhallinnon taloudelliset reunaehdot, digitalisaation ja normien purkamisen sekä hallinnollisen taakan keventämisen.

Tavoitteen 4 toimenpide:

Varastokirjaston digitaalinen toiminta takaa kirjastoille kokonaistaloudellista hyötyä.

Varastokirjasto varautuu Keskus- ja aluehallinnon virastaselvityshankkeen (Virsu) ehdotuksista mahdollisesti aiheutuviin selvityksiin ja toiminnan muutoksiin kirjastoverkossa.

	2016	2017	2018	2019	2020
Indikaattorit	toteuma	toteuma	tavoite	tavoite	tavoite
1: Vastaanotetun aineiston määrä (hm)*	3 465	3 121	4 500	4 000	4 000
2: Käsitellyn aineiston (sis.rästit) määrä (hm)*	4 054	3 488	4 500	4 000	4 000
3: Lainaupalvelun nopeus (h)*	<24	24	<24	<24	<24

*Indikaattorit 1 ja 2 ovat myös Toiminnallisen tuloksellisuuden / tuotoksien ja laadunhallinnan indikaattoreita ja 3 myös palvelukyvyyn ja laadun indikaattori

Lihavoitu indikaattori sisältyy vuoden 2019 valtion talousarvioon.

5. TOIMINNALLINEN TULOKSELLISUUS

Varastokirjasto toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Palvelulupaus

Varastokirjaston palvelulupaus on sopimuksen liitteenä.

Indikaattorit	2016 toteuma	2017 toteuma	2018 tavoite	2019 tavoite	2020 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA					
i. Suoritteet ja julkishyödykkeet					
1: Kokoelmiin otettuja (hm)	2 870	2 558	4 000	3 500	4 000
2: Luetteloidut tietueet (nimekkeitä)	73 078	65 039	55 000	60 000	55 000
3: Uusia tietueita Melindaan (% nimekkeistä)	21	25	18	25	18
4: Vaari-tietokanta ainoa omistaja (% Melindasta)	14	14	15	15	15
5: Tilausten määrä (kpl)	102 191	107 989	115 000	115 000	115 000
6: Artikkelitilauksia (PDF) (% tilauksista)	14	12	17	15	17
7: Kirjojen käyttöaste (% monografioista)	8	8	8	8	8
8: Vaari tietokanta (hakujen määrä) (katsotut tietueet)	620 433	359 425	910 000	265 000* 86 000*	915 000
ii. Palvelukyky ja laatu					
9: Aktiiviasiakkaiden lukumäärä (fyysiset toimipisteet/vuosi)	617	603	700	700	700
10: Tyytyväisyys palveluihin (1-4)	ei saatavilla**	ei saatavilla**	3,75	4	3,75
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS					
11: Aineiston käsittelyn yksikkökustannukset (e/hm)	321	342	200	340	200
12: Käsitelty aineisto (hm/htv)	308	278	450	300	450
13: Lainauksen yksikkökustannukset (e/tilaus tai uusinta)	4,4	4,32	4,5	5	4,5
14: Tilauksia (kpl/htv)	18 682	15 500	15 500	15 500	15 500

* Vuodesta 2019 alkaen: Vaari-Finnan käyttö

** Asiakaskyselyä ei tehty 2016-2017

Lihavoitu indikaattori sisältyy vuoden 2019 valtion talousarvioon.

6. VOIMAVAROJEN HALLINTA

a. Henkilöstöresurssit

Varastokirjasto kehittää työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi sekä oikein kohdentuva osaaminen.

Toimenpide 1: Varastokirjasto toteuttaa hyvää ja avointa henkilöstöpolitiikkaa (ml. koulutus ja työtoiminta).

Toimenpide 2: Varastokirjasto arvioi ja kehittää suunnitelmallisesti johtamistaan, osaamisen kehittämistään ja asiantuntijatyönsä edellytyksiä.

	2016	2017	2018	2019	2020
Indikaattorit	toteuma	toteuma	tavoite	tavoite	tavoite
1: Työttyytyväisyysindeksi (VM baro)	3,62	3,84	3,5	4	4
2: Sairauspoissalot (pv/htv)	11,05	4,86	<8	<8	<8
3: Henkilötyövuodet (htv)	18,6	17,89	19	18	18
4: Koulutuspäivät (työpäiviä/htv)	2,5	2,8	3,5	3,5	3,5
5: Johtaminen (VM baro johtajuusindeksi)	3,54	3,86	3,3	3,3	3,8

Lihavoidut indikaattorit sisältyvät vuoden 2019 talousarvioon.

b. Toimitilat ja muut toimintaedellytykset

Varastokirjaston hankintapolitiikka (palvelut mm. Valtori ja kilpailutukset/puitesopimukset) perustuu valtionhallinnon keskitettyihin palveluihin ja Varastokirjaston toimitilat vastaavat pääasiallisesti Valtion toimitilastrategian 2020 tavoitteita.

Toimenpide 1: Varastokirjaston toimitiloja kehitetään valtion toimitilastrategian mukaisesti. Sopimuskaudella ennakoidaan erityisesti toimistotilojen vähennyksiä ja vähittäistä siirtymistä työskentelyyn monitilaympäristöissä.

Toimenpide 2: Varastokirjasto hyödyntää maksimaalisesti valtion keskitettyjä palveluja, hankintoja ja puitesopimuksia.

Toimenpide 3: Varastokirjasto ylläpitää ja kehittää kustannustehokkaasti tietojärjestelmiään osana julkisen hallinnon yhteistä kokonaisarkkitehtuuria.

	2016	2017	2018	2019	2020
Indikaattorit	toteuma	toteuma	tavoite	tavoite	tavoite
1: Toimistotilojen käyttö (m ² /htv)	29,3	29,3	29,3	29,3	29,3
2: Kokoeimatilojen käyttö (hm/m ²)	20	20	20	20	20
3: Sopimuksista Hanselin kilpailuttamia (%)	80	80	90	90	90

c. Rahoitus

Mom. 29.40.04 määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1000 euroa) verrattuna TA2018

Toimintameno säästö (HO 2015)	-10
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-9
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	9
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-3
Vuokramenojen indeksikorotus	5
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-1
Eläkemaksurakenteen muutos	1
Palkkausten tarkistukset	27
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-1
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-1
Yhteensä	17

Momentti	TA2017	TA2018	TA2019
29.40.04 Varastokirjaston toimintamenot *	1 681 000	1 648 000	1 665 000
ILTA2018		8 000	
TA:n mukaiset:			
Bruttomenot	1 686 000	1 652 000	1 668 000
Bruttotulot	5 000	4 000	3 000
Nettomenot	1 681 000	1 648 000	1 665 000
29.40.53.4 Rahapelitoiminnan voittovarain tieteen edistämiseen (hakemuksista)			
- aineistokokoonpanon karsiminen		80 000	
- tutkimusaineiston saatavuuden parantaminen		11 000	

*ILTA2018: 8 000 euroa palkkausten tarkistuksiin.

Viraston liiketaloudellisten palveluiden hinnoittelun tulee olla sellaista, että palvelut tuottavat voittoa. Mikäli viraston yhteisrahoitteisen toiminnan omarahoitusosuus ylittää 30 %, toiminnan tulee tukea vahvasti viraston ydintoimintoja.

7. MUUT ASIAT

Varastokirjasto edistää toiminnassaan sukupuolten välistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä kestävän kehityksen toimia.

Riskienhallinta

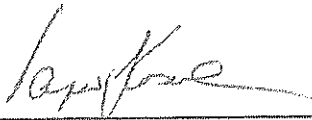
Toimintaan liittyviä riskejä ovat Varastokirjaston yhdistäminen Kansalliskirjastoon -selvitystyön aiheuttama epävarmuus henkilöstössä sekä määrärahojen vähentyminen, vastaanotettavan aineiston määrän äkillinen kasvu tai äkillinen vähentyminen. Heikko taloustilanne voi johtaa avoimiksi tulevien virkojen täyttämättä jättämiseen, mikä pidentää aineistojen käsittelyä, lisää rästien määrää ja hidastaa kokoelmien karttumista. Toimenpiteinä riskien hallitsemiseksi on ajantasainen ja oikeellinen tiedonsaanti sekä talouden tarkka ennakointi ja virastolle tärkeiden rahti- ym. sopimusten seuranta ja päivitys, henkilöstöresurssien oikeanlainen kohdentaminen, koulutussuunnitelmien monipuolistaminen, säilytys- ja kokoelmapolitiikan ottaminen huomioon ja tiivis ja suunnitelmallinen yhteydenpito kirjastoihin. Riskienhallinnasta laaditaan toimenpidesuunnitelma, jonka etenemisestä raportoidaan vuonna 2019.

8. VOIMASSAOLO JA SEURANTA

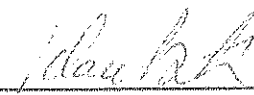
Tässä sopimuksessa asetettujen tavoitteiden ja sopimuksen muuta toteutumista arvioidaan vuosittain sopimuskauden aikana opetus- ja kulttuuriministeriön ja Varastokirjaston välillä käytävien tulosneuvottelujen yhteydessä. Varastokirjasto raportoi opetus- ja kulttuuriministeriölle edellä esitettyjen tavoitteiden saavuttamisesta ja määrärahojen käytöstä ja vaikuttavuudesta vuosittain tilinpäätösasiakirjassaan.

Varastokirjasto raportoi sukupuolten välisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisestä sekä konkreettisista toimistaan kestäväen kehityksen huomioimiseksi toiminnassaan sekä vuoden 2018 toiminnasta alkaen palvelulupauksesta ja riskienhallinnasta tilinpäätösasiakirjojen yhteydessä.

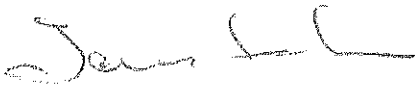
ALLEKIRJOITUKSET

Tapio Kosunen
Ylijohtaja

Johanna Vesterinen
Kirjastonjohtaja

Jorma Karhu
Opetusneuvos

LIITE

Varastokirjaston palvelupaus

Varastokirjaston tehtävänä on ottaa vastaan ja säilyttää tieteellisistä ja yleisistä kirjastoista siirrettävää aineistoa sekä asettaa se tarvitsijoiden käyttöön.

Aineiston vastaanotto

- Aineistoa vastaanotetaan käytössä olevien resurssien puitteissa kaikista suomalaisista kirjastoista ja tietopalveluyksiköistä
- Prosessin tavoite: vähentää suomalaisten kirjastojen kokoelmatilarvetta ottamalla vastaan kirjastojen siirtotarpeiden mukainen määrä aineistoa. Näin varmistetaan, että hankittu tutkimusaineisto säilyy tiedontarvitsijoiden käytettävissä
- Prosessina jatkuva

Aineiston käyttöön asettaminen

- Aineisto sijoitetaan ja säilytetään Varastokirjaston tiloissa kustannustehokkaasti
- Saapunut aineisto käsitellään kuuden (6) kuukauden kuluessa sen saapumisesta
- Aineisto on paikannettavissa luotettavasti (signumit oikein, asiakas löytää tietokannasta hakemansa, aineisto on sille kuuluvassa paikassa)
- Prosessin tavoite: Varastokirjastoon siirretty aineisto on käytettävissä viivytyksittä. Kirjaston tietokanta on kaikille avoin ja sen metadata laadukasta
- Prosessina jatkuva

Aineiston käyttö

- Varastokirjaston kokoelmat ovat asiakkaiden käytössä maksutta. Asiakkaat voivat luottaa siihen, että tilattu aineisto toimitetaan asiakkaalle nopeasti.
- Toimitus vastaa tilausta
- Prosessin tavoite: Varastokirjastosta tilattu aineisto lähetetään asiakkaalle välittömästi, viimeistään 24 tunnin kuluessa tilauksen saapumisesta.
- Prosessina jatkuva